

D A N I C A.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 7. mal. serpana 1859.

List 14.

Češena si Marija.

„Češena si Marija!“
Glej! revni grešniki
Zdaj k tebi perbežimo,
V nadlogah groznih vsi,
Se v Tebe mi ozrimo.
O Marija, pros' za nas!

„Ti polna gnade Božje,
Gospod je sam s Teboj!“
Usmil' se nas Devica,
Dodél' zaslužek svoj
Tud nam, nebes Kraljica!
O Marija, pros' za nas!

„O žegnana Marija,
Med vsim' ženami Ti!“
Le enkrat, pros'mo srote,
Na nas se milo ozri;
Odvorni časov zmote.
O Marija, pros' za nas!

„In žegnan sad telesa
Je Tvoj'ga: Jezus — Bog,“
O Mati Božja — D'vica,
Pomagaj nam z nadlog,
Premila pomočnica.
O Marija, pros' za nas!

J. V.

Mojimu ljubljenu duhovstvu Lavantinske škofije blagor in blagoslov od Gospoda, in listi mir, ki ga nam svet ne more dati!

Že 10. n. m. sim Vam, prečastiti! bil poročil, de prav priserčno molite z vernimi občinami k Očetu luči, od kterega vsak dober dar prihaja, naj bi nam ljubi mir ohranil. Neskončno modri Vladar vsih reči ni blagovolil naših željá uslišati. Znani sovražniki naše drage domovine, kakor tudi naše svete Cerkve, so s prekucuhi sklenili zavezo, stare pravice s prederznimi nogami taptati, našimu cesarstvu pravično posestvo, — veri in Cerkvi pridobljeno svobodo poropati. Tako tedaj je vojska sveta dolžnost Avstrii.

Njih apostoljsko veličanstvo svitli cesar so dobro vedili, kaka kervava šiba za dežele in narode de je vojska, koliko blaga in kervi pobere. Enaki dobri mu očetu, ki svoje otroke v miru ohrani, nar delj ko more, so torej s prečudno prizanašljivostjo terpeli vse žaljenje, draženje in zabavljanje od naših sovražnikov, ki so se s puntarji sklenili, de bi Avstrijo in katoliško Cerkev po vsi sili iz Italije spravili. Ko se je bila že prenapolnila mera laži in prederznosti, krivice in šuntanja, še celo pogosto potuhnjene morije pri naših nasprotnikih, so bili naš gospod in cesar prisiljeni, ako tudi s kervovečim sercam, po vojsknim meču seči, kakor nam visoka cesarska beseda 28. u. m. naznanuje.

Avstrijski pridni, zmagoviti vojsaki so stopili v deželo sovražnikovo, pravična vojska se je pričela, de bi se otele nar svetejši dobrote, de se brani avstrijsko poštenje, prestol in altarji, vera in sv. Cerkev. Naš veličanski cesar se kakor Jozve s svojo serčno vojsko z našimi sovražniki za nas vojskuje, in pridni sinovi naše dovovini se na vojski bijejo; tudi mi s svojimi občinami nočemo biti vnemarni bravci časnikov in gledavci, tudi za nas je čas, de se serčno dela lotimo. Kakor sta nekđaj Mozes in Aron v Ur-u na hribu svoje roke k Bogu povzdigovala in stanovitno molila, ko se je Jozve vojskoval z izraelskim ljudstvom zo-

per sovražnike; tako tudi mi v tih tehtnih dnevih stanovitno molimo k Gospodu vojsknih trum, de bi Vsemogočni naše orožje blagoslovil, naj Avstrija, kakor bramba svete katoliške Cerkve, premaga, de Bog svojo sveto vero pri nas ohrani, njegovo kraljestvo v miru in milosti med nami cvete, in se zgodi v vsim Njegova sveta volja.

Sveti Oče papež Pj IX. so velikonočni čas razpis poslali do vsih škofov veseljniga kersanstva, in so po prelepim zgledu svojih sprednikov k molitvi vse Cerkve pribežali, ter brez pomude po vsih škofijah očitne prosnje ukazali, naj bi verni po močni priprošnji neomadežane Materice Božje in Device Marije k Bogu za usmiljenje klicali, de bi zavolj zaslužnja svojiga edinorojeniga Sina Jezusa Kristusa svojo jezo od nas odvernili, vojsko odpravil, vsih serea z ljubeznijo kersanskiga miru vžgal, de bi mi zveličavni pokoj z Bogom, sami seboj in z vsimi ljudmi dosegli. De bi pa verni z veči ljubeznijo in obilnišim sadam zapovedane molitve opravljali, so sveti Oče odperli zaklade nebeških milost, in podelili so odpustek za 300 dni vsim vernim, kolikorkrat so goreče in pobožno pričujoči pri zapovedanih molitvah, in še dokler bodo terpele te molitve, enkrat v mescu popolnoma odpustek, ki ga verni zamorejo doseči, ako se spovedo in obhajajo ter eno cerkev obišejo in v imenovani namen ondi molijo.

Torej je od prejetja tega pisanja za ves čas vojske zapovedano:

1. Po vsaki farni maši ali po pridigi, po litanijah, kakor tudi po vsakdanji maši z blagoslovama, kjer je v navadi, naj se pobožno obmoli 69. psalm: Deus in adiutorium meum intende (Gospod, hiti mi v pomoč) v maternim jeziku, s 3 molitvami: Deus culpa offenderis (Bog, kteriga greh razžali), potlej za papeža, cesarja, kakor se najde po litanijah vsih svetnikov, s 3 očenaši in češenamarijami, in naj se sklene z versticami tudi v domačim jeziku: Ut regibus et principibus christianis pacem et veram concordiam donare digueris — (de kersanskem kraljem in oblastnikom mir in pravo enovoljnost dodeliš), ut cuncto populo christiano pacem et unitatem largiri digueris — (de vsimu kersanskim ljudstvu mir in edinost dáš)! Te rogamus audi nos — (Te prosimo, usliši nas)!

2. Pri vsaki sv. maši (exceptis missis in festo I. classis cunctis, et cantatis in festo II. classis) se privzame ko poslednja dnevskih molitev: molitev iz obljubne maše za čas vojske.

3. Naslednji binkoštni ponedeljek je odločen za očitno procesijo; in po previdnosti duhovnih pastirjev naj se ali po okolišinah napravi procesija k bližnji, naj raji h kaki Marijni cerkvi, ali pa naj se v duhovnijski cerkvi sami pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesam opravi slovesna Božja slu., de bi sprosili od Boga srečo in blagoslov za našo vojsko ter stanovitin mir.

Molitev ob vojsknim času pa naj ima dve pomočnici, de bo Bogu dopadljiva in zveličavna: spokornost in lju-

bezen do domovine; te ste obojni roki, ki podpirate molitev k nebesam. Kazen za greh je kervava vojska; naše poniževanje pod roko ljubijočiga Očeta, ki nas obiskuje gasi vojskine plamene. Tega nas uči sv. vera in zgodovina priča. Celih 33 let smo imeli stanovitin mir; Bogu se smili, de mnogi tega milostniga časa spoznali niso ter so ga le v hudo obračali. Kervava znotranja vojska se je bila vnela pred 11 leti v oserčji našiga lepiga velikiga avstrijskiga cesarstva. Kakor s čudežem z Božjo pomočjo je bila rešena naša Avstrija, in uživali smo zopet mir 10 let. O de bi jih bili obrnili v Božjo čast, v naš resnični prid in v blagor svoje domovine! — In zdaj zopet Bog pripusti, de nas zadeva zunanja vojska; skerbimo in pomagajmo z zedinjenimi nočmi, de bo ta vojska Avstrii v čast — in nam v zveličanje; le potem pride zmaga, z zmago mir, z miram pa gotovo blagor.

Ko so neverski Sirjanje Božje ljudstvo hudo stiskali, tempelj Gospodov bili oropali, pravim častivcem Božjim altar poderli, in je bil neusmiljeni Antijoh sklenil, Izrael do čistiga zatreti; tedaj zbere Juda Makabejic svoje zveste, in pelje jih v Mesto, Bogu posvečen kraj. Med postam in molitvjo so obhajali slovesno Božjo službo, so se skesali svojih grehov in Bogu zročili svojo nastajočo vojsko. Potem vstane Juda Makabejic in reče: „Opasite se in bodi te junaški sinovi, pripravljene se vojskovati zoper nejevernike, ki so prišli, pokončat nas in naše svetise; zakaj bolje je za nas na vojski umreti, kakor to sramoto našiga ljudstva in svetisa gledati. Kakor pa bo volja Božja, tako naj se zgodi. — V krat smi bili poskušani, pa nikoli še ne zapušeni.“ — Z Bogam so šli nadušenii Izraelovi sinovi v boj, s vražniki so bili premagani, z veselo zmago so predobivci zopet šli v Jeruzalem.

Kaj je navdihnilo te junake z nadčloveško serčnostjo? Terdno zaupanje v Boga in živa ljubezen za domovino. Torej lepa glasilka našiga blaziga cesarja k vojski: „Z Bogam za domovino!“

Ljubezen do domovine, res, lepa beseda, tako rada na jeziku, pa ne zmiraj v djanji! ti si kristjanu prav sveta dolžnost, in ravno so nastopili dnevi, v kterih naj pokazemo, de svojo domovino v resnici ljubimo. Komur ni noben dar pretežek, kadar tirja blagor in rešenje domovine, kdor je pripravljen dati kri in blago za Boga in sv. Cerkev, jo za cesarja in domovino voljno dati, kdor se v tako hudim času z vojskujočimi vojskuje, z jokajočimi joka, se pa tudi z veselečimi svoje domovine v Gospodu veseli, on svojo domovino v resnici ljubi — drago domovino, zibelko svoje olike, svoje časne sreče in večniga zveličanja. „To je dolžnost keršanske čednosti, domovino ljubiti kakor telesne starše“, uči veliki sv. Avgustin. — Domorodna pomožna družba se je za čas vojske na Dunaji napravila, de naj bi se prava, živa ljubezen domovine pokazala in se pri vsih stanovih, lepo v djanji razodevala. Po vsih večih mestih se skušajo keršanske gospejske družbe, ranjenim vojakam s perilam, povoji in obezili pomagati, ki v sili imajo večji ceno kot zlato. Kar se godi po velikih mestih, naj se tudi po terjih in vaseh, naj se tudi v koči ubožniga ne opusti; zakaj kje je hiša, kje vas v obširni domovini, de bi ne imeli sina, brata, dragiga znanca v verstah junaških branivcov domovine, ki morebiti ravno naše pomoči še potrebuje? Vsaka pridna gospodinja ima kaj stare ze obnošene domače platnenine, ki je k temu namenu posebno pripravna. Zbirajte skupaj take kerpe; pridni šolski otroci jih bodo ob prostih urah pripravljali, kakor jim bodo pokazali gg. učenci in njih žene; pridne deklice bodo ob nedeljah in praznikih obezila pripravljale ter z njimi svojim terpečim bratom pomagale. Kdor ima pa več in boljšiga za uboge bolnike dati, naj se mu ne zdi škoda ter skazuj djansko ljubezen usmiljeniga Samarijana; ker domovina ima potrebo veliko ob času tolikih stisk.

Moja prošnja do Vas, preljubljeni tovarši delavci v

vinogradu Gospodovim! je ta, de bi to dobrotno družbo v svojih občinah po okolišinah krajev umno napravili, z besedo in djanjem modro podpirali, in njen vspeh ali naravnost ali po dekanijstvu do celjske opatije, ali do škofijstva pošiljali, de se dalje odpravi. Vsak dar, če je tudi še tako majhen, se hvaležno sprejema, in ne bo zgrešil svojiga plačila.

Prečastiti bratje! težka poskušnja je prišla nad nas in našo domovino. Nasledkov in konca te vojske ne prevede nobeno človeško oko, de pa svojo tehtno nalogo kakor učenci in tolažniki s šibo Božjo zadetiga ljudstva spoznamo in prav rešimo, nam bodi dogodba, ki sim jo ravno kar v svojo tolažilo bral, prijazna in jasna zvezdica. „Neki duhoven se podá čez široko morje na daljno pot, de bi neverskim narodom v jutrovi Indii sv. evangeli oznanoval. Strahovit vihar zdivjá, siloviti vetrovi valove kopicijo in žugajo, barko razsutí. Vse se trese in javka, tudi naj prederzuši so obupali, de bi se mogli rešiti; le samo mali šestletni sinček kermarjev je bil ostal ves neprestrašen in se je sladko smejal kakor angelček. Začuden ga misijonar vpraša: „Zakaj si v nar večí nevarnosti tako vesel, mali otročiček?“ Fantek reče: „Čimu bi se toliko bal viharja, dokler so moj oče na kermilu? Oni bodo že vedili našo barko tako kermariti, de nam vihar ne bo nič mogel.“ Res je imel kermar srečo, de je s svojim trudam, urnostjo in stanovitnostjo barko otel viharju ter jo srečno zakermil k varnemu bregu. Vsi oteti so hvalili Boga in kermarja za rešitev. — To je podoba, ki bodi zapopadek naših tolažnih ogovorov ob času hudih poskušinj. — Avstrija ima junaškiga kermarja ob viharim času, mnogo skušaniga deželniga očeta Franciška Jožefa. Čolnic sv. Petra vodijo naš za Boga in Njegovo sveto vero nadušenii oče keršanstva, Pij IX. Nad nami stanuje Oče, ki vetrovam in morju zapoveduje; in ta vsigamogočni pomočnik v sili bdi in čuje. — To nam bodi tolaž, nauk, in naše terdno zaupanje ne bo osramoteno. — Mir Gospodov bodi z Vami.

V Šent-Andreji 22. majnika 1859.

Anton Martin, l. r.
škof.

Ljudski misijon v Šmartnu pri Kraju.

(Konec.)

V nedeljo, 29. vel. travna, je bilo skupno sv. Obhajilo. Častitljivo slovesnost tega dneva so povzdignili stolni prost in veliki namestnik, prečastitljivi gospod Anton Kos, ki so med spremstvom prečastitiga korarja gospoda Janeza Novaka in vsih pričujočih duhovnov imeli ob 8. slovesno pontifikalno mašo in so po maši dali blagoslov s svetim Rešnjim Telesam. Nasledoval je kratek poduk od bližnjiši priprave k sv. Obhajilu, so se molile 3 božje čednosti in potem je bilo obhajanje. Ker je bila cerkev tako natlačena, je to nekoliko težko stalo, vendar se je tako v lepim redu opravljalo, de bi nobeden ne bil mislil; ljudje so bili omečene volje in so vse vbogali, dva duhovna sta pri velikim altarji obhajala, trije drugi so verne vravnovali, in tako se je vse lepo in brez kake neprijetnosti opravilo. Sveto Rešnje Telo je bilo med obhajanjem izpostavljeno, in h koncu se je dal z Njim žegen. Med obhajanjem ste dve pevski verstí v cerkvi zaporedama pele pesmi od sv. Rešnjiga Telesa, vmes med odstavki so pa zvonovi slovesno zapevali ter so sveto veselje te duhovnije vse na okrog označevali. Bili so verni silno ginjeni od svetosti tega božjiga opravila, na njih obrazih se je vidil znotranji pokoj, spoznali so, kako sladek je Gospod tistim, ki Njega ljubijo. Ta dan je bilo obhajanih okrog 3000, med misijonam pa otrok, varhov in družih kaci 1000; ptujih ki so bili tukaj spovedani in kje drugej obhajani, ali pa obhajanih v sosednjih duhovnijah, v Kraju, v Loki, v Šent-Jurji itd., kodar so prav goreče spovedovali, je bilo 1—2000. Šteti se

more, de je pri 5 do 6000 vernih svete zakramente prejelo in se popolnoma odpustkov vdeležilo.

V nedeljo popoldne je bilo postavljanje misijonskiga križa. Bil je nar pred na naj lepšim prostoru na pokopališu vložem podnožni kamen, 36 centov težak, z napisom: „Spomin svetiga misijona 15. maja 1859.“ Križ, s podobno 2 seznja visok, je bil pripravljen v duhovnišnici (farovžu). Bil je lepo ovenčan in 12 mladencev pošteniga imena ga je neslo v slovesnim spremstvu; muzika je donela in spremljale so ga belo oblečene device, ki so gredle peš od sv. Križa; vihrale so bandera, svetilnice svetile in zvonovi veselo peli. Nesli so sveti Križ v cerkev kakor v častitljivi in preslavni zmagovini. Ne da se dopovedati, kako ginljivo je bilo ta prezali sprevod gledati; bila je živo pred oči postavljena neskončna ljubezen Jezusa Kristusa, ki je za nas na križu umrl, in pa naše upanje na to sveto znamenje; nar večji del neštevilne ljudske množice je bil do solz ginjen. Zdaj so križ na veliki altar postavili, gospod prednik misijonarški so ga blagoslovili, nato so stopili na leco, so blagoslovili tudi roženkrance, svetinjice in druge reči, ki so jih ljudje v rokah imeli, potem pa so imeli pridigo od česenja sv. Križa. Potem so sveti Križ v ravno taki slovesnosti nesli na pokopališe ter so ga lahko in lahno v spretno pripravljeno dolbino v podnožje vsadili. Molilo se je 5 očenasev in česenamarij za pridobljenje odpustkov, ter so se povernili v cerkev, kjer je bil sklepni ogovor od stanovitnosti. Pridigar je povzel gnade sv. misijona, živo zaterdoval obojnemu spolu, de naj stanovitno in zvesto spolnujejo svoje storjene sklepe, je prosil, de naj občina tudi za misijonarje moli in je zročil vse v varstvo Božje in presvete Marije Device. Potem so bile litanije in slovesna zahvalna pesem (Te Deum).

Tako je bil misijon dokončan, samo v ponedeljek po procesiji so bile še slovesne bilje za umerle duhovnjane in pri obhodu po pokopališu so izpeli Libera pri misijonskim križu. Potem so se gg. misijonarji napravili k odhodu; z gospodom domačim duhovnim očetam vred so bili pri v. č. gospodu dekanu v Krajnu pri kosilu, kjer se je razodevala naj prijazniši zahvala in vošila; in ob treh so se podali proti Ljubljani; zahvala in serčna hvaležnost duhovstva in ljudstva jih je spremljevala.

Občina je bila za misijon neizrečeno vneta. Bilo jim je v pripravljavnih pridigah priporočevano, de naj bodo pri vsih pridigah in podukih pričujoči, kolikor je koli mogoče, ter naj opusté ta čas svoje časne opravila, k čimur so pač odmajevali in se pogovarjali, kako bodo v cerkev hodili — enkrat eni, drujikrat drugi. Ko so se pa pridige začele in je slovesna Božja služba bila serca ganila, so pozabili vse dogovore: vse je šlo v cerkev, le samo stari bolečni ljudje so doma ostajali; vse opravila so počivale, skoz 14 dni je bil vedin praznik. Misijon je ljudstvo prav močno ginil in pretresel, zdaj so viditi zbrani in zamišljeni; upajo de bo sad stanovitin. Vrelo je k misijonu tudi silo veliko ptujcov, bili so ljudje pričujoči iz nar večiga dela duhovnij te škofije, torej pa tudi tolika gnječa v cerkvi, de velikrat kar nikakor ni bilo moč med ljudstvom k altarju priti. Vender ni bilo nobeniga pahanja in sovanja, vsaki je potepčljivo in zadovoljno prenašal tesni stan in soparico med tolikim ljudstvom. Misli se, de je bilo po 5—6000 ljudi pri pridigah, poslednje dni tudi po 7—8000. Gosp. prednik so rekli, de jim je sapa zastajala, ko so prišli prvičkrat na prižnico in so vidili veliko cerkev glavo pri glavi tako gosto natalčeno pred seboj, in pristavili so, de kaj taciga še nikjer niso našli. V Stražiši so imele vse hiše po 10 do 30 ptujcov v prenočevanju, vse vrata so bile vse noči odperete, po vsih kotih in oglih so kuhali. Zraven tega pa se ni pripetila nobena kraja, nobena nesreča z ognjem, nobeden ni zbolel, nobeden v cerkvi v gnječavi ni bil poškodovan, nobeniga pijaniga ni bilo viditi, nikakoršna nespodobnost ni ljudi motila; povsod je bil svet mir,

misijon je bil pod posebno brambo Božjo. Prav veliko sosednjih in daljnših, višjih in nižjih gospodov duhovnov se je misijona vdeležilo ter so pomagali spovedovati. Njih imena zmolčimo, ker nočejo očitno imenovani biti, opominimo pa samo, de ravno ta splošna vnema je nar bolj očitno spričevanje, kako potrebin de je zares misijon. Ravno tako so tudi gg. misijonarji prosili, de naj bi se oni in njih delavnost, kolikor je moč, očitnosti utegnili. Vender pa v spričevanje resnice moramo pristaviti, de so se oni skazovali kakor možje Božji, so živeli edino le svojimu poklicu; kadar niso bili v cerkvi, so v stanicah svoje navadne pobožnosti opravljali, in bili so ločeni, kakor doma v svoji misijonski hiši; niso si privolili nobeniga oddiha in počitka, še na vertu ne, in so dajali sacerdotibus nar lepši zgled, kako skerbno je treba čas obračati; od nikogar niso stipendij jemali ali daril, niso govorili sami od sebe in svojiga djanja, ter so si pridobili vse skozi nar večji spoštovanje in česenje.

Naznanila iz Tonkinga in Kohinkine (Kočincine).

(Konec.)

Gospod Hermosila piše: Terpljenje naše je veliko večji, kakor je pa v misijonu srednjiga Tong-kinga. Na vzhodnjim Tong-kingu so vse cerkve, bolnišnice in odgojiša razderete; cerkvene reči so nam vse ali pokradene, ali sožgane, ali pa pozgubljene; veliko vasi je sovražnik obsedel, veliko jih je oropal; veliko spreobrnjenecov je bilo vjetih, strašno martranih in veliko k smerti obsojenih. 8. prosenca so vjeli verska učnika Hinh-a in Vong-a, tri odgojence in pet družih katoličanov, ktere so prav neu-miljeno martrali. Pa, Bogu bodi hvala! vsi so stanovitno svojo vero spoznali in nič niso povedali, kar bi njihovim bratom v Kristusu nevarnost pripravilo. — Nar večji je nesreča, ki je naše odgojiše v Songiu zadela. — To odgojiše je pod varstvom nekiga kristjana naše duhovnije, ki je bogat posestnik in okrajni prednik. Sosednji malikovavci so ga čertili zavoljo njegoviga veliciga premoženja in zavoljo njegove časti, ker povsod, kamor je prišel, so ga silo spoštovali; pa tudi zavoljo tega, ker jih je nektekrat kaznoval zavoljo njih hudobij. Zato so tedaj sklenili, ga s priložnostjo umoriti. De bi pa to njih masevanje se bolj čutil, ga zatožijo velikimu mandarinu, de ima pod svojo streho domače in evropejske duhovne, de so na njegovim zemljiši cerkve, v kterih duhovni sveto vero oznanujejo. Tako so ga v veliko nevarnost pripravili.

De bi tedaj tega časti vredniga moža nevarnosti rešili, v kteri bi bil svoje posestvo, ali še celo svoje življenje zgubil, ko bi bilo dokazano, de je to res, česar so ga tožili, smo bili prisiljeni, skorej vse svoje odgojence izpustiti, prelepo kapelico sv. Jožefa podreti, ki smo jo še le pred dvema letama zidali, polovico svojih poslopij razdreti in pripravo za daljno zidanje poskriti; zraven tega je pa še bilo treba mandarince pomoči, de bi se nam to srečno poravnalo; zavoljo tega smo mogli 5000 frankov plačati, kar pa morde še ne bo zadosti, ker tožbe še ni konec.

Vsak mojih tovarsev je nekaj preterpel. Ker je ljudstvo vidilo, kako pogostama se mandarini po vaseh in mestih prikazujejo, se je vse prestrašilo, in je priteklo zavetja iskat pri gospodih Thevel-u in Venard-u, bližnjih misijonarjih tistiga okraja, ktera sta pa sama prisiljena bila se v nar temnejših kotech skrivati, še v podzemeljske votline se podati. — Nekimu drugimu misijonarju neprestrašljivimu O. Titardu so hišico in cerkvico poderli in on sam jim je mogel ubežati. Gospoda Matevona bi bili sovražniki tudi kmalo zgrabili. Ravno je bil v neko vas prišel, kjer so bile samo tri katoliške hišice; mandarini so tudi ravno takrat v to vas prihruli, ker so dveh pijancev iskali, ki sta bila pri nekim pretepu; ko so pa v misijonarjevo

hišico prisli, so prijeli njegoviga verskiga učenika in pa njegoviga voditelja, in gotovo bi bili tudi njega, ko bi se jim ne bil skril v izbico, ki je pod streho bila, in se ondi s šupniki zakril. To piše gosp. Hermosila od srednjega Tongkinga.

Zdaj pa gosp. Retord dalje svoj misijon popisuje:

V svojim misijonu imam zdaj 11 spoznavcev sv. vere, ki so v ječah. Ti so večji delj bogati kupčevavci mesta Vihoang-a; skorej vsim se pozna, da so že nekaj preterpeli za Kristosovo vero. Med temi v ječah posebno veliko terpi morav Dojnhat, kteriga so z verigo na vratu na kol razpeli, in potem pod kapni žleb vergli, kjer je revež veliko terpet, posebno ko je deževalo, ali burja hudo pihala. — Pomagam jim, kolikor morem, pravi gosp. vikar; pa težko se do njih pride, ker straža vsaciga zapre, od kteriga mislijo, da je kristjan, in tirjajo veliko denarja, da ga izpuste.

Pred kratkim je bilo še 200 katoliških družin v mestu Vihoang-a; zdaj so nekteri v ječi, drugi so pa bežali, da bi jih ne zaperli; in če so tudi nekteri še doma, si vendar ne upajo spreobrenenca prenočiti, kakorsnih v to mesto pošiljamo, da bi vjete kristjane tolažili in oserčevali.

Veliki mandarin svojo jezo do kristjanov s tem skazuje, da je dal pisanje nabiti na vsih štirih mestnih vratih, v kterim kristjanje obrekuje, posebno pa duhovne zaničuje. Tudi zuga gospej Hoai, ktera je gospoda Khang-a v njegovi ječi preživila, da jo bo dal zapreti in križati, kakor je bil njen Jezus, ako jo le dobi. — Ker tedaj veliki mandarin tako sovraži našo vero, pravi gosp. vikar dalje, nismo mogli veliko v našim poklicu delati; samo 131,118 smo jih spovedali, torej 100,000 manj kot druge leta; samo 551 odraslih smo kerstili, skorej 1000 manj kot drugikrat; 2557 bolnih smo s sv. zakramenti previdili, 815 je bilo poročenih; 4280 keršanskih in 19,381 ajdovskih otrok keršenih, ki so kmalo potem umerli, in so zdaj angelei v nebesih; 511 novorojenih zdravih otrok smo odkupili, in katoliškim družinam v izrejo dali; s tem delam smo svojo katoliško družico pomnožili, in bi jo še desetkrat zveksali, ko bi mogli take otročičke prererejevati; neverniki namreč svoje otroke v mesta kristjanov nosijo, in jih na sredi cest popušajo, ker trdno zaupajo, da se jih bodo kristjanje usmilili.

Akoravno nas je pa nadloga že tako tepla, vendar še ni nehala; zmirej se še vzdigujejo valovi preganjavanja, tako da bi se ne najdel kmalo kraj, kjer bi zamogli mirno, brez vsiga strahu in brez nevarnosti dolžnosti svojiga svetiga poklica spolnovati.

O kakošno je le življenje v takim kraju, kjer se ne sliši nič družiga, kakor vedno nove zapovedi, v kterih se ukazuje kristjane zalezovati, preganjati, neusmiljeno trinžiti; kjer se sliši le obrekovanje, zaničevanje kristjanov; pa kako težko mora biti človeku pri sereu, ker se ne sme potegniti za pravico, za svojo reč, za reč, ki je nar. svetjši, nar. častitljivi med vsimi! O kako človeško serce presune, ko vidi, kako mnogoterno kristjane martrajo, pa jim vendar ne more pomagati! Tako sklepa gosp. vikar svoje pismo, ter le še želi, da bi še enkrat v takim kraju bil, kjer bi smel brez nevarnosti in strahu sveto Božjo besedo oznanovati, in bi se mu ne bilo treba skrivati, kakor hudodelniki, da ne pridejo sodni v roke. Bogoljub.

Marijanska družba, bratovšina Marijnih otrok, ali kongregacion.

(Dalje.)

Vstav te bratovšine je ob kratkim ta le:

1. Presveta Marija Devica in Mati Božja je vikši varhinja te družbe; torej imajo marijanski družniki do Nje prav posebno čišenje, in si prizadevajo zlasti s čistim in nedolžnim življenjem Njene čednosti posnemati itd.

2. Družba ima duhovniga višjiga ali predsednika, vodnika in dva pomočnika, tajnika in 6—12 sveto-vavcov, ki pomagajo bratovšino vladati. Marijanci slehernimu po njegovi časti spodobno čast skazujejo.

3. Da se namen te lepe in častitljive družbe ložež doseže, namreč napredek v čednosti in šolskih naukih, se taki, ki želé v to družbo stopiti, poprej z dolgo spovedijo očistijo; ako so pa že kterikrat dolgo spoved delali, jo ponové od tistiga časa, razun ko bi spovednik iz tehtnih vzrokov drugači razsodil. Potem pristopijo vsako tretjo nedeljo v mescu, zlasti ob velikih praznikih k sv. zakramentam. Družni častniki pa še pogostnišji prejemajo sv. zakramente ter drugim z lepim zgledam svetijo.

4. Ob nedeljah se združeni pogovarjajo od duhovnih reči, kakorsne jim predsednik ali vodnik zaznamnja; to terpi nekako eno uro.

5. Taki bogoljubni in kratkočasni dogovori se začinjajo in sklepajo z molitvijo.

6. Ako se more, gredo vsaki dan k sv. maši, in ob dnevih sv. Obhajila pa po okolišinah in znotranjim nagonu saj četert ure obernejo v besedno molitev, ali premišljevanje.

7. Zjutraj vsak dan molijo zraven navadnih molitev 3 očenaše in češenamarije, vero in češena si Kraljica v čast presv. Trojice; zvečer pa 3 očen. in češen. in psalm iz globočine za verne duše v vicah.

8. Ker si marijanski družniki za vikši popolnamost prizadevajo, se jim sploh čednosti, dobre dela in molitev bolj živo priporočajo, n. pr. dnevnic Marije Device, roženkanc, litanije, premišljevanje, nevednim dobre svete dajati itd., kakor je navada v družbi.

9. Posebno lepo se poskerbi zanj, ako kdo zmed družnikov zbolí ali umerje.

10. Ako kateri tudi drugam gre, ostane še zmiraj deležin molitve in dobrih del svojih bratov.

11. Marijanski družniki se med seboj posebno ljubijo, k dobri mu budijo in nevarnosti varujejo.

12. Ako kateri kako dolžnost zamudi, se med seboj po bratovsko opominjajo.

13. Ob glavnim prazniku obnové s prižganimi svečami v rokah svojo posvečbo k bratovšini. Tako tudi v god družiga patrona, vendar z manjši slovesnostjo.

14. Postave bratovšine ima slehern zase in jih večkrat here; tudi si prizadevajo, jih prav zvesto spolnovati.

Dobrote te bratovšine se delé v splošne in posebne. Splošne so take le: Marijanski družnik živi čistejši; greši manj; ako greši, se hitrejši poboljša; je bolj varin in previdin; se večkrat mem družih nebeskih milost vdeležuje; umerje z večim zaupanjem; bo v vicah hitrejši očišen, ker se je že tukaj skerbno očiševal; bo obilniši v nebesih obdarovan, ker ima več zasluženja. Posebne dobrote te družbe so skorej neštevilni odpustki, ki so z njo sklenjeni in se zamorejo živim in mertvim v prid obračati. Opomnimo samo, da je altar vsake marijanske družbe privilegiran ali s popolnoma odpustki sklenjen za sleherniga duhovna, ki na njem mašuje za ranjce družnike; za duhovne, ki so v ti družbi, pa je vsak altar v kteri koli cerkvi prepooblasten ali privilegiran, ako mašujejo za kaciga ranjega družnika. (D. nasl.)

Babeževavsko slovstvo.

Otroci iz Zamurskiga pripovedujejo, kakošne grozovite sulice divjaki v njih deželi imajo, ki so s stranskima kaveljnama tako okovane, da se brez strašnega mesarjenja ne morejo več z života izdreti kadar so se vanj zasadile. Globoko v serce me je pretreslo, ko sim od tega smertniga orožja slišal. Take sulice so tudi nekteri sovražniki keršanske čednosti, kteri se v serce kaciga naroda vsedejo in tako globoko zagrižejo, da se brez velicih bolečin ne dajo več izdreti; ali gorje rokam, katere jih zasajajo! Odkrimo za zdaj le nektere take sovražnike, kteri

se navadno s slovstvom in pod njegovim klobukom v kak narod zagrizujejo, kakor divjaška sulica v kožo in meso njih nasprotnika.

Slovstvo je lepa reč, je blago prizadevanje; tode le takrat kadar je res lepo, blago, pošteno slovstvo. Zgodej iz učenskih let sim se bil jel pečati s slovstvom, zlasti naslednjič z domačim slovstvom, in marsiktero dušno veselje sim iz njega užival; ali kmal, hvala Bogu! de še precej do časa sim jel spoznavati, de tudi tukaj je obilno ljulike vmes, de je z njo vse slovstvo obilno nastlano, de je zgrešena pot, po kateri bi prišli do prave katoliške beletristrike; išejo je nekteri, pa nišli je še niso. Starci so noreli in mnogi še noré ter škilijo le bolj nazaj v neversko ali pa tudi v krivoversko beletristiko in jo mesijo z mesenostjo in poželjivostjo. Torej tudi ni čudo, ako se mladeneč na to pot oberne, de se skazi prejden vé, kaj de počne. Starci menijo le preradi, de morajo babeževati, sicer jim gre slovstvo in narodnost v pene, — in mladi radouki zgodej v njih stopinje stopijo. O revno, o zanikarno narodstvo in slovstvo, ako mora biti na babeževanji zastavljeno; zares, slaba čast za narod, kterimu koli se kaj taciga podtikuje, ali ki meni, de brez tega mora njegova narodovnost zaspati! Narodovnost mora biti med katoličani katoliška, to je neogiblivo potrebno; ne nejeverska, ne krivoverska, ne mesena in poželjiva; ampak v katoliškim duhu, ne veri, ne lepí nravi, ne zveličanju nasprotna. Boljši nobene, kakor pa tako. Zoper to vse učeno skazovanje, vsi zgledi družih narodov nič ne premorejo; to bi le hotlo toliko reči, kakor de bi greh ne bil greh, ker se povsod najde.

Kje, kdaj in kako pa se bo začela čista katoliška beletristika? Kje so moči, de si bodo upale gosti jéz napačnih menitev in nastavljene verste lažujivih prerokov predreti, ter gnoj s poti spravljati, kolikor ga že je, pred novim pa steno postaviti, de bi čez njo ne mogel peršati? Kje je serčnost, de se vse to premaga? Tukaj naj se le misel sproži in serca k čuječnosti zbudé, de k manjšimu slehern ve po svoji dolžnosti, moči in okolišinah hudimu nasproti delati in pohujšanje odvrčevati, kolikor je v njegovi moči.

Buohler*) zlasti duhovnim pastirjem zastran pohujšljiviga slovstva besede govori, ki so vsiga premišljevanja vredne, in torej so tudi v. č. gospod špiritval in kakanonik J. Volc lansko leto ta odstavek svojim bogoslovcam brali in zaterdovali. Imenovani pobožni pisavec in gorečnik za čisto keršanstvo med drugim piše: Jasno je, de mora pastirsko oskerbovanje vse to obsegati, kar zveličanje njih zaupancov pospešuje, ali pa mu škoduje ali ga celo ugonobuje . . . De bo dušno pastirstvo duše vladalo in v nebo vodilo, mora dušni pastir vsak kamen spod nog spraviti, kateri je spotikljiv ti vladbi in voditvi, naj že taki kamen pod noge potakuje, kdor koli si bodi.

Od te strani ne sme in ne more vestnimu duhovnimu pastirju v nemarno biti, kaj de p. njegovi podložni bero, kakošne bukve, in zlasti kakošni dnevnik ali časnik se med njimi prebirajo. Satanov misijon se v ti reči sedanje čase tolikanj prizadeva, de zamore le izdajska brezvestnost to brezbožno gnanje mirno gledati. Ako se nam je česa od naših sovražnikov učiti, je gotovo ravno tista živost, s katero išejo po slovskim potu svoj namen doseči, s čimur pa, se vé de, nočemo ne malopridnih pomočkov k namenu ne malopridniga namena priporočevati.

Se dalje piše imenovani učenik o ti reči: „Durch die Zusammenwirkung vieler Ursachen hat nun einmal die Leselust in hohem Grade zugenommen. In Orten, ja in den dem Weltgetümmel entlegensten Dorfschaften, in denen seit menschengedenken kein Tagblatt u. s. f. gehalten und gelesen wurde, trifft man solche an, und selbst die Bauern

suchen und finden in ihnen ein gut Stück Unterhaltung ihrer Politikerei und Romanisterei, und dadurch Stoff zu ihren geselligen Gesprächen zu Hause und bei den öffentlichen Zusammenkünften. Das Tagblatt mit seinen verschiedenen Namen nach Land, Fluss, Berg oder Thal, ist darum eine öffentliche Macht geworden, die, wenn gut geleitet, gute, wenn schlecht geleitet, schlechte Früchte hervorbringen wird, ein Umstand, der doch wahrlich dem Seelsorger nicht gleichgültig sein kann.“

„Dass aber die Tagesliteratur bis hinab zu den kleinsten Tagblättern vielfach eine schlechte und verderbliche ist, zeigt ein Griff nach dem nächsten besten sogenannten Blättlein. Und die prosaische Hunds-, Marks-, Käse-, Tanz-, Gant-Anzeigen u. s. f. zu versüssen, sorgt der Redakteur gewöhnlich noch für „gemeinnützige“ und vermischte Lumpereien durch Aufnahme von einfältigen Witzen und tölpelhaften Anekdoten; oder, wenn er zu den „Gebildeten“ gehört, zündet er auch seine Irrlichter in politischen und kirchlichen Dingen an; als Senf und Hauptspeisen zugleich aber paradirt Jahr aus Jahr ein eine liederliche, oder höflicher gesagt, eine sentimentale Liebesgeschichte (kje iz narodnosti babežev) um besonders das „gefühlvolle“ Publikum zu befriedigen, dem es nie wohler ist, als wenn es in solchen Firlefanzereien und Absurditäten lustwandeln kann.“

„Diese Tagblätter finden nun aber den Weg in den entlegensten Orten. Man trifft sie . . . in allen Wirthshäusern und auch bei vielen Privaten, und ich habe die Erfahrung gemacht, dass junge Leute die gelesenen Liebesgeschichten völlig auswendig hersagen können, und sie besonders zur Winterszeit zum Gegenstande der abendlichen Unterhaltungen im Kreise ihrer Genossen machen, wesshalb man sich nicht wundern darf, wenn selbst unter Bauernbuben und Bauernmädchen viel „Romantik“ gefunden wird. Dieses Gift dringt viel schneller ein, als die zehn Gebote Gottes, und was man am Sonntage durch christlichen Unterricht aufbaut, reisst das liederliche Tagblatt eine Stunde nachher wieder ein. — Und solche Zeitungsblätter bezahlen und lesen Hunderte — es ist eine Schmach — Hunderte von Katholiken lesen oft nur deshalb keine anderen Blätter, weil man in fauler Saumseligkeit oder feiger Menschenfurcht den Lesern noch nie die Augen geöffnet hat.“

„Zu dieser Zeitungspest kommt noch die Bücherpest, besonders wenn man das Unglück hat, in der Nähe einer Stadt zu wohnen, wo schlechte Leihbibliotheken sind. Eine Leihbibliothek könnte unermesslichen Nutzen schaffen, wenn sie von einem gewissenhaften Mann gehandhabt wird. Ich verlange nich, dass blos ausschliesslich religiöse Bücher in Umlauf gesetzt werden, aber das kann man verlangen, dass keine schlechten Bücher feilgeboten werden. Auf die sinnliche Lust und sinnliches Lesevergnügen hin spekuliren und damit sich den Beutel zu spicken, ist doch wahrlich ein Verbrechen, das der Giftmischerei gleichzustellen ist.“ Kdor želi še več od tega brati, najde v imenovanih bukvah, ktere so v resnici vredne, de se slehernimu duhovnu priporoče.

Klic

k duhovni vojski. *)

De nam zdaj se ni samo zoper meso in kri vojskovati, ampak zoper zmote duhá, krivice, nevere, to sprevidi sedanjí čas vsaki, ki še ima dušne oči prave vere.

Tej bolj dušni, kot telesni sovražni vojski ni dosti, le telesno moč, železni meč, samo človeško moč proti postaviti; ampak tud duhovno vojsko, oboroženo in opasano z Božjo močjo. Pastirski listi vsih škofov tako terdijo.

*) Aus des Priesters Seelsorgerleben, S. 255 itd. Schaffhausen 1857.

*) Ta spis, ki je na vse strani zmogla dobre misli obuditi, podamo v prevdarek častitím bravcam, kakor smo ga prejeli. Vr.

Na noge tedaj, vsi Vi varhi sionski, vsak v svoji duhovni po izgledu, prošnji in zapovedi našiga sv. Očeta Pija IX. „Zmago te vojske je Bog na molitvo navezal,“ so Njih besede. — Na noge, vi vsi pravoverni, pravični kristjani! Vzemimo Božje orožje v roke: 1. Gospodovo sveto, čez vse sveto Ime „Jezus“, in 2. Njegovo presveto Rešnje kri! 3. Marijo brez madeža spočeto. Stopimo skupaj, sklenimo duhovno vojsko za ta čas, in molimo vsak dan imenovanim v čast za pomoč vsak očenaš in česenamarijo ali še več! Odpustki so nam že dani v ta namen, in zapoved od sv. Očeta. Vsaki duhoven te družbe naj vsak teden, ali vsak mesec zraven te molitve v ta namen eno sv. mašo opravi. Verzimo prostovoljno vsaki, ki premore, nekaj v dnarjih vkup, enkrat vse, ali večkrat! ki nič ne premore, zamore saj molit, in se malo, kolikor hoče, postiti. — En del tih darov naj dobijo vbogi, de toliko več v ta namen molijo. Drugi del revni duhovni, de za duše rajnih v ti vojski umerlih vojakov in za duše v vicah mašujejo. Tretji del pa naj se za splošne vojskne stroške oberne. Tavzente se jih je že v tej dolžni kersanski ljubezni do domovine, cesarja in ranjenih vojakov s tavzent darovi sklenilo. Velika je že njih družba. Sezimo si tedaj tudi mi v roke! Sv. Očeta Pija IX., svitliga cesarja v toliki stiski in sili pač ne bomo brez pomoči pustili? Rojakov, bratov, ne bomo brez Božje pomoči na moriša pošiljali; velja tudi nam, naši časni in večni sreči. — Na noge tedaj, vsi Vi pravični! sklenimo se kakor Makabejci pod Judam, kakor Izraelci pod Samvelam v spoznanji šibe Božje, in podperajmo vsak dan, kakor Aron in Ur, roke Mojzesove, roke našiga Očeta Pija IX. in našiga svitliga cesarja Franciška Jožefa in naših hrabrih vojšakov v terdnim, neprenakljivim zaupanju v pomoč Božjo, in v pomoč presvete Matere Marije neomadežane Device.

A. J. Dóbrovski.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Prečastitljiva velika namestnija ljubljanska je s 24. u. m. razposlala do častitiga duhovstva razpis, ki govori od sedanjih stisk in kliče k pokori in molitvi, de bi usmiljeni Bog milostno odvernil vojsko in druge hude šibe od sv. Cerkve, od našiga svitliga cesarja in naše ljube domovine, in napoveduje v ta namen primerne molitve in pobožne opravila. Naslednji je njegov obseg.

„Z razpisam 19. maj. travna t. l. (št. 716) je korarsko zborstvo omenilo nastoječiga vojskniga šumenja, de naj se častito duhovstvo z vernimi svojih duhovnij vred s pobožnimi sklepi pripravlja na dneve britkosti, naj kliče k Bogu za odvernjenje vojsknihs nesreč, in ko bi nas po nezpopadljivih Božjih sklepih vender le zadele, de bi Bog obkrajšal čas hude poskušnje, nam pa dal moč, de bi se mogli pobelevno v Božjo voljo vdati.

Od tistihmal se je vojskna bakla vnela in hudo gori in žge. Od vsih strani se sliši in bere kako silne naprave se delajo, neprenehama se okovarjajo za vojsko, vojake nabirajo, vse hiti pod orožje in v brambo.

Naš viteški cesar Francisk Jožef, naš visoki, za Boga in domovino nadušeni gospod, se je odpovedal vsaki zločnosti v življenji, misleč le na blagor svojih podložnih se znajde v sredi boja zoper sovražnike naše drage domovine in naše svete Cerkve, v boju zoper sovražnike, ki stare pravice z nogami taptajo, v boju zoper sovražnike, ki hočejo poropati našimu cesarstvu pravično posestvo, veri in Cerkvi pridobljeno svobodnost.

Tavzente naj serčnihs bojakov je zemljo s svojo kerljivo napajalo, in zdaj se rožlanje sovražniga orožja tudi k nam zmeraj bolj pomika.

V tem čezdalje bolj žalostnim stanu je tudi nam vsim zmeraj večji potreba, se zaupljivo in skešano k Vsigamogočnimu ozirati in ga v živo prositi: On de naj milostno blagoslovi avstrijsko orožje, On naj zedini orožje oblastnikov zoper vojskni oginj naših sovražnikov, de sv. vera

in Cerkev ohrani pridobljeno prostost, ter med nami cvete kraljestvo Božje, kraljestvo miru in milosti.

Prejel sim od prečastitljiviga gospoda vikšiga škofa papežev razpis, v katerim sv. Oče Pij IX. po zgledu svojih sprednikov pribeže k molitvi vesoljne Cerkve, ter velevajo, de naj se neutegama po vsih škofijah prično očitne molitve. Verni naj se priperočajo močni prošnji neomadežane Matere Božje in Device Marije ter kličejo k Bogu za usmiljenje, naj on zavoljo zaslužnja svojiga edinorojeniga Sina Jezusa Kristusa svojo jezo od nas odverne, vojsko pogasi, vse serca z ljubeznijo kersanskiga miru vneme, de dosežemo tako zaželeni mir z Bogom, sami seboj in z vsimi ljudmi. De bodo pa verni z večji ljubeznijo in z obilnihs sadam zapovedane molitve opravljali, so sveti Oče odperli zaklade nebeških milost, in vsim vernim podelili po 300 dni odpustkov za vselej, kolikorkrat bodo goreče in pobožno pričujoči pri zapovedanih molitvah, dokler bodo terpele te molitve; po enkrat v mesecu pa popolnoma odpustek po vredni spovedi, sv. Obhajilu, obiskanji ene cerkve, v kateri naj se moli v ta namen, kakor je ravno bilo rečeno.

Zraven teh molitev za to škofijo še napovemo, de naj se pri vsih kuratnih cerkvah ob vsih nedeljah in zapovedanih praznikih pol ure pred popoldansko Božjo službo sveto Rešnje Telo vernim k molitvi izpostavi, in kjer je več duhovnov, naj duhoven, sicer pa kak pripraven posvetni moli na glas roženkranc, ali litanije z 69. psalmam: Bog hiti mi v pomoč, in s tremi molitvami: Bog, kteriga greh razžali, — za papeža in cesarja, in še 3 očenaše in česenamarije.“

Korarsko zborstvo v Ljubljani 24. roznika 1859.

Anton Kos, l. r.

veliki namestnik.

Iz Ljubljane. Desiravno v. č. gosp. provikar Mat. Kirchner ni imel namenjeno v Ljubljano priti, smo ga vender tukaj imeli, pa le za nekatere ure. V četrtek po poldne je bil prišel z Dunaja in v petek opoldne se je nazaj povernil; pretečeno nedeljo pa je imel odločeno, se po Donovi podatki proti Carjimu gradu in od ondot v Aleksandrijo. Posebni nagib de je v toliki stiski s časam se k nam pogledal, je bilo to, ker je imel od sv. Očeta papeža Pija osebnopoblastenje z novo podobo Marije Device v novi kapelici skleniti posebne odpustke, kar se je bilo v petek o poli enajstih z lepo slovesnostjo doveršilo. Ta lepa kapelica je bila že letas napravljena, in ne le samo častite gospé Ursularice, ampak tudi otroci znotranje šole, zlasti deklice iz marijanske družbe v nji veliko molijo. Bili so jo prečastitljivi gospod veliki namestnik Anton Kos 24. sušca t. l. vpricho domačih gg. duhovnov, častitih gg. Ursularic itd. slovesno blagoslovili. — Precej naslednji dan je bila v novi kapelici slovesnost za Marijne otroke, ktera je vredna, de se nekoliko omeni, kolikor smo od nje zvedili.

Ob 2. popoldne se zberó v koru vse nune z gorečimi svečami in deklice znotranje šole v praznični obleki. Visokočastita gospa prednica z drugimi nunami molijo na glas k sv. Duhu (Veni Creator Spiritus) in nekatere molitve k Marii prečisti Devici. Marijna podoba je bila postavljena nato na nosilo, lepo s cveticami ovenčano in pele so se lavretanske litanije med tem ko se je začela ne ravno mala procesija iz kora. Naprej so šle male deklice in vsaka je imela v roki rudečo rožico, za njimi upnice ali aspirantine, to je, tiste šolarice, ki so posebno pridne in bogoljubniga življenja ter imajo upanje, de bodo skorej dobile svetinjo ali medalijo za marijansko družbo, torej nosijo zelene trake kakor znamnje tega častniga upanja. Za njimi se je nesla prelepa podoba Marije Device čistiga spočetja, ki jo je naredil znani umetnik g. Tome v Šentvidu. Ob straneh so svetile Marijne deklice, to je, tiste, ki so že dobile višnjevi trak z medalijo ter so sprejete v Marijno družbo. To srečo dosežejo posebno izverstne deklice še le potem, ko so več

mescev kakor upnice poskušane, in to je prav posebna čast in lepota za poštene deklice. Zraven Marijnih deklic so svetile tudi 4 gospé nune z velikimi svetilkami ali baklami. Nasledovale so druge gospé s prižganimi svečami in poslednjič ravno tako klosterska deržina. Dolgo hodiše proti kapeli je bilo z natornimi in umetnimi cveticami tako lepo ozaljšano, da je bilo enako veselimu pomladanskemu vertu. Ko se je procesija na hodiše prikazala, je zadonelo blizo nove kapele petje, spremljano s piano-forte. Med lepo vredenimi verstami je bila sveta podoba nesena v kapelo in na svoje mesto postavljena. Zdaj se začno otroci vse po versti, začeni od nar manjših, v kapelico snovati in vsaka položi svojo rožico pred altar na štaplo ter jo Marii daruje in se verne nazaj v svojo versto. Petje in muzika je spremljala to lepo in nedolžno darovanje, ktero je bilo zanesljivo Marii neizrečeno ljubo iz pobožnih in nedolžnih ročic.

Po tej slovesnosti so stopile deklice upnice z zelenimi tračici pred Marijo čistiga spočetja in so se z molitvico posvetile ljubi Božji Materi, da žele njeni otroci in posebne njene častivke biti. Nato so od gospé matere namesto zeleniga prejele višnjevi trak z medalijo na vrat in vsaka še posebne lepe bukve od marijanske družbe. Zraven tega je vsaka nova Marijna deklica prejela lep in spodbudni nauk, kako goreče naj časti in nasledva svojo preljubo Mater Marijo Devico; druge gospé nune so pa tisti čas pele Magnifikat in druge Marijne pesmi. Sklenjena je bila ta znotranja božja pot z molitvijo, s katero je bilo po prečastiti gospé prednici vse Marii Devici posvečeno in njenimu varstvu zročeno, kar koli v tih svetih zidovih živi in giblje. Za pridavek so nasledovale še vesele spodbudne pesmi v obeh jezikih in zahvalna pesem je vse doveršila. — Ta popis naj služi tudi k temu, da se bolj pojasni, kako koristna je marijanska družba, ki jo Danica popisuje, k budenju in ohranjenju nedolžnosti in bogoljubniga življenja.

Od sv. Petra. (S. Pietro degli Slavi) v videmski nadškofiji. P. P. — Mnogo me je veselilo brati v poslednjim listu Z g. D a n i c e popisovanje ljudskega misijona v S m a r t n u pri Krajnu, ki so ga vodili čč. OO. Lazaristi iz Celja. Gg. OO. Jakop Horvat in Jožef Premož sta imela tudi pri nas v listopadu l. 1858 sv. letu ljudski misijon. Morebiti sim v zmoti, ali čudno se mi je zdelo, da so ti gg. misijonarji še do zdaj le malo misijonov imeli na Krajskim. Mi Sloveni na Beneškim smo v vsim tako odcepljeni od bratov Krajnecov in zmo imeli mnoge zadržke odpraviti, da smo si pridobili te očete; koliko ložej pa si jih zamorejo dobiti na Krajskim, ki jih imajo blizo in so si svesti, da bodo ljudje njih besedo razumeli. Pri nas na Laškim je slovensko narečje nekoliko drugačno, ker so nekatere besede popačene z laškim ali s furlanskim jezikom; vendar so naši Sloveni dobro razumeli gg. misijonarjo. Res je, da na Krajskim se zvesto oznanjuje beseda Božja; vendar to je vsakdanje, in ljudstvo želi kaj noviga. V naši fari misijon ni bil nov, ker imeli smo duhovne vaje po kaplanijah kacic 7krat v 10 letih od g. O. Antona Bankič-a jezuita, našiga farmana, ki slovi po Furlanskim, Laškim, Goriškim, Dalmatinskim, in ki zdaj prebiva na Modeneškim. Vendar je pa tudi Lazarjane iz Celja ljudstvo rado poslušalo, in v blagim spominu so pri nas. Pri nas se beseda Božja nekaj ognjeno oznanjuje, v laškim duhu; gg. misijonarji so pa nekaj bolj v mehkim duhu pridigali, in to je bila za naše poslušavce novica, močno koristna. Prepričani smo, da misijoni in duhovne vaje po duhovnijah so silno dobre in koristne, in gg. duhovnim pastirjem bi bilo prav močno skerbeti, jih napravljati v svojih duhovnijah.

Od sv. Križa ob Beli reki iz srednje Afrike piše naš rojak Jan. Klančnik ob koncu sušca tega leta, da je bil odmenjen od takrat čez 2 mesca na pot v Evropo se podati z nekim francoskim kupcem, ki mu je obljubil, da ga bo zastonj seboj vzal. Ta kupec, Aleksander Visser (?), velik prijatelj ondotniga misijona, je tudi skerbel, da je bil

ranjki misijonar Mozgan čedno in spodobno pokopan in je misijonu marsikaj dobrega storil. Od misijona pravi, da misijonar Viehweider (ki je nar poslednji v misijon prišel iz Tirolskega), ni hotel Gondokore zapustiti, če je bilo ravno že vse pripravljeno, in je rekel, da ne gre od ondot, dokler ne pride gosp. provikar tje gori. Kar oznanovanje sv. evangelija tiče, meni on, da je še vse na prvi stopnji, in da bo težko kaj, ako gospod Bog ne da posebne gnade. Gosp. Lane hodi tudi še to leto v Gog černe učiti; tode je malo upanja do zdaj. (Gospod provikar, ki je tudi sam tam gori bil in ondotni misijonarji si delajo sicer več upanja. To se bo zdaj pokazalo, ko se je Rim zopet z več gorečnostjo tega misijona lotil in ko novi gosp. provikar z obnovljenim blagoslovom sv. Očeta v misijon g.e. Pomniti pa je, kar smo ravno kar od gosp. Kirchnerja slišali, da se vsim misijonom v Afriki tako godi, kakor temu, da se le počasi in z velikim trudom zamore kaj doseči, naj že bo vzrok v lastni nesrečniga črniga ljudstva in njegoviga okletja, ali pa sploh, da čas milosti zanj še ni nastopil. Po vsaki ceni je vredno našiga milovanja in usmiljenja. Vr.)

Razgled po kersanskim svetu.

Z Dunaja. Pervo naznanilo od družbe „čistiga spočetja“ za pomoč kristjanov na Jutru razkazuje 24.264 gld., ki so dosihmal dospeli iz 37 škofij avstrijskiga cesarstva (med njimi Ljubljana z 962 gold.). Kam de so se ti denarji obračali, le nekoliko v misel vzamemo, na pr.: Za kat. cerkev v Plojestu v Valahii 800 gld., za izzidanje več cerkev v Bosnii 1500 gld., za katol. šolo v Belgradu 250 gld., za izzidanje nove kat. cerkve v Belini na Bolgarskim 500 gld., za katoličane v Indii škofu Atan. Zuberju v Patni 1500 gld., za armensko-katoliške misijone na Jutru 1000 gld., za novo cerkev v Panjevim v Albanii 500 gld. škofu Bogdanoviču, za zidanje dekliške šole v Bukarestu v Valahii 1600 gld., za armensko-katoliške šole v Smirni in Adenu v mali Azii 2000 gld., apostoljskimu namestniku bosnanskimu, g. Marijanu Suniču za cerkev v Gučja-gori 300 cekinov — 1480 gld., za dvojna mehitarška misijona v Persii 1000 gld., za armenski misijon v Carjim gradu 2000 gld. K temu tudi več cerkvenih oprav. itd. raznim cerkvam, in za druge stroške. — Te verstice dosti obilno kažejo, da se darovi te družbe prav kersansko katoliško in apostoljsko obračajo. Bog daj družbi lepo rast in dosti deležnikov.

V Verono je 18. u. m. prišlo iz več krajev več usmiljenih sester ranjenim vojakom strec. Tudi iz Zagreba jih je nekaj tje spremlil v. č. g. Fidel Höpperger, prednik usmiljenih sester v hervaško-slavonski deržavi. Le-té so precej prevzele vojniško bolnišnico „a Santo Spirito“. Ravno tist. dan so tam tje dospele tudi usmiljenice iz Prage in z Dunaja, te poslednje pa je g. Höpperger spremljal dalje v Vičenco. (Kat. l.)

Iz Brešje imajo zopet časniki kaj pisati, da je ondotna duhovščina podala sardinskemu kralju zahvalno pismo, češ, da je on ljudstvo rešil, ne vem kakošnih stiskavcov in osabnežev itd. — Mi s poštenim „Volksfreundam“ vred takim lagojem le malo verjamemo, ker se zanesemo za svojo stran, da vse duhovstvo se kaj taciga gotovo ni vdeležilo; rado pa se zgodi, da eden, dva ali trije kaj naredé v imenu množih, in jih potem petdeset poprašuje: „Od kod je to?“ Zdi se nam, da bo tudi tukaj taka.

V Rimu bi rad puntarski odbor, da bi sv. Oče svoj plaš za Piemontezi obrnili ali saj kako znanje k temu dali. V ta namen so neki hotli v god Kristusoviga vnebohoda, tačas ko so sv. Oče z balkona v Lateranu ljudstvo blagoslovljali, s francoskim vred tudi laško bandero razviti. Francoski general Goyon de jim je k temu svoje privoljenje dal. To in še druge homotije so sv. Oče še do časa zvedili,

ter so v pred večer francoskiga generala pred se poklicali in ga z nekako naslednjimi besedami nagovorili: „Gospod general, vemo, da se za jutri skuša zmešnjava napraviti, češ, da bi se francosko-sardinsko bandero blagoslovilo, da bi se šuntale serca rimskiga prebivavstva, in se papeška vlada in naše poštenje v zaderge spravilo. Moram vas pa poprej opomniti, gospod general, ne prederznete si, kaj taciga početi! Ako bote pri trumah, ko pridete na terg sv. Janeza, imeli seboj tribarvno italijansko bandero, berž ko to zvemo, ako bi bili tudi na nosilnim tronu, oblečeni z velikoduhovsko opravo, jo bomo v tistim trenutku odložili in Rim zapustili, toliko bolj, ker vemo, da razun zaničevanja, ki se dela naši časti, mislijo pri tem napadu z „Evviva l'Italija (živi Italija)“ skleniti tudi „proč Antonelli,“ naš državni tajnik, in nam vnovič s timi ljudskimi klici silo delati. Vedite pa, gosp. general, da Pij IX. se ne da Francozam gospodovati, tako malo kakor Italijanam; zakaj Piju IX. je enako, če v Rimu ali v pregnanstvu živi, in on je terdno sklenjen, nobenih krivičnih in prisiljenih dopušenj ne dajati, ako bi bile tudi s francoskim orožjem podpisane. Pij IX. bo cesarju poročil in naznanil, kakošno brambo on ima od njegoviga generala, in on (Pij IX.) bo vedil iz dezele pregnanstva razposlati klic do veseljuiga keršanstva.“ Po tem pogovoru je bil francoski general presunjen in osramoten pušen spred sv. Očeta, in precej potem je prepovedal vse odmenjene zmešnjave, rekši, da so sv. Oče vse to popred terdo prepovedali, zraven je dal povelje, da naj se ne dopusti nikakoršno ljudsko rogoviljenje.

Iz Rima. Ko so bili sv. Oče v dan Kristusoviga vnebohoda pri sv. Janezu v Lateranu veliko sv. mašo opravili, so se podali v sakristijo te bazilike, ter so dvoje določilo (dekreta) zastran posvečenja dveh svetih mož razglasili; eden je francoz, zvel. Benedikt Labbre, drugi avstrijanec, zvel. Sarkander. S serčnostjo in močjo so rekli sv. Oče, da so čednosti ponižnost in zatajevanje tih keršanskih junakov primerili s sebičnimi in ropa željnimi nameni sedanjiga časa. Zmeraj bolj nadušeni so bili sv. Oče v govorjenji, nar bolj pa, ko so spričevali, kako zvesta sta bila ta moža Božja do apostoljskiga sedeža, grozili pa so se nad počenjanjem unih, ki so Savvela zapustili in se s Savelnam sklenili. Sveto navdihnjenje se je preselilo v vse pričujoče, zlasti Francoze. General Goyon in vojvoda Grammont sta v pričo bila.

Naznanila zavoljo Rimskiga in papeža so si tako nasprotne in različne, da je težko razsoditi, pri čem de je, in ne pomaga kaj, lažnjive ali pa negotove reči raznašati.

Med laškimi puntarskimi mesti je tudi Perugia, ki se je bila zoper praviga poglavarja vzdignila, in so mogli švajcarski vojaki puntarje s silo ukrotiti, ker lepo svarjenje ni pomagalo. Časniki so na to debelo lagali, da so potem vojaki prebivavcem silo delali; tode pisma od ondot clo v protestanskih listih zdaj spričujejo, rekoč: „Nasilstev zoper prebivavce se niso trume nikakoršnih vdolžile; vse, kar se je od te reči kramljalo, so bile piemonteške laži.“ Med pismi začasne puntarske vlade so neki našli daljnopisne sporočila ministra Cavour-ja, ki neoverzljivo pričajo, da je on punta delezin bil.

Iz Modene. Kakor je Viktor Emanuel v svojim kraljestvu s cerkvenimi rečmi delal, tako je začel njegov začasni komisar tudi na Modeneškim. Dal je namreč ukaz, s katerim odpravlja jezuitarske vstave v modenski vojvodini, jezuiti iz družih dežel so mogli v 4 dneh deželo zapustiti, in njegova roka se je lotila premoženja tega reda. — Tu se jasno vidi, kdo v puntu gospodari, — tisti namreč, kteriga nar večji sovražniki so jezuiti, to je, mojster satan. Tudi Milan so mogli OO. jezuiti zapustiti.

Na Švajcarkim v Lucernu se je pričela lepa „bratovščina za keršanske starše“, ki je že po 18 duhovnijah razširjena, in je pod obrambo svete Deržine: Jezusa, Marije in sv. Jožefa. Njene postave so: „Jest podpisani hišni oče (hišna mati) obljubim pred Bogam in zaterdim v obličji Njegove sv. Cerkve, da hočem vse Božje in cerkvene zapovedi zvesto spolnovati in dolžnosti svojiga stanú vestno opravljati. Zlasti pa sklenem in obljubim pred Bogam, da bom zvesto in goreče spolnoval:

A. verske dolžnosti; zlasti hočem 1) nedelje in praznike zvesto posvečevati, pridno k dopoldanji in kolikor bo mogoče tudi k popoldanji Božji službi hoditi in zakramente sv. pokore in sv. Rešnjiga telesa večkrat v letu vredno prejemati, in tudi svoje domače podložne k temu priganjati; 2) tudi domačiga duhovniga opravila s svojimi domačimi ne bom opušal, kakor molitve pred jedjo in po jedi in splošne zvečerne molitve (sv. roženkranca); 3) bom hodil, kolikor bo moč, tudi k bratovski Božji službi.

B. Djanske duhovne ali npravne dolžnosti; zlasti hočem s svojimi otroci in hišnimi 1) pošten red in strah Božji ohraniti, nikakoršnih hudobnih in nečistih pogovorov ne terpeti, in vsako priložnost k grehu odverniti, posebno kar je zoper spodobnost in čistost; 2) bom skerbno čul nad njih družino z družimi, in nobene družine s hudobnimi in razuzdanimi ne bom pripustil, ter bom skerbil, da ne bodo od njih zapeljani; 3) ne bom terpel in dopustil nikakoršnih veri in sveti Cerkvi sovražnih ali lepimu življenju škodljivih bukev, spisov, koledarjev (pratik) imeti ali brati. Poslednjič bom vsak mesec enkrat — kako nedeljo — te postave bral, jih sam seboj pred Bogam v novo poterdil, in vsako nedeljo bom sam sebe in vse ude te družbe s 3 očenaši in češenamarijami sveti Deržini Jezusu, Marii in sv. Jožefu daroval in priporočil.“ Družba je od škofa poterjena in priporočena.

Domače duhovne vaje,

svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Ako se bogastvo obilša, ne navezujte nanj svojiga serca, pravi Bog po svetim pevcu (Psalm 61, 11). Bogastvo je sploh nevarna reč. Tako težavno in nevarno je, bogastvo ohraniti in dober kristjan biti, kakor je težko in nevarno bogastvo pridobivati. Večidel je, da človek v takim stanu na eno zmed dveh zapeljivih razpotij zakerne: ali je lakomen in skop, ali pa zapravljiv. Zapravljivec sam sebi nar večji britkosti in zaderge dela; skopež pa sebi in drugim, ker on le prelahko zataji pravico, ljubezen in usmiljenje do bližnjiga. Moder hišnik meri izdajke po dohodkih, in zraven tega ne pozabi ne na uboge ne na svojo lastno prihodnost; on ne terpi stradeža pri svojcih kakor sam pri sebi ne; ne odlaša od dne do dne dati, kar je komu dolžan, ali poverniti, če je komu kaj škode storil; se mu ne trese roka, ko ljubezen tirja dati kaj za Božjo čast, za občne potrebe, za siroto ali ubogo vdovo in njene otroke. Moder hišnik ima sam svoje posestvo v oblasti in ne posestvo njega. Ako ima bogatin denar v roki, se bo že prav orajo; ako ima pa denar njega v pesti: joj bogatinu!

Duhorske zadeve.

V ljubljanski škofii. Lokalija na Jančjim je dosedanjemu lokalistu na Gojzdu, gosp. Jan. Arko-tu, podeljena. Gojzd je tedaj 30. u. m. razpisan. Železniška fara je dosedanjemu lokalistu na sv. Gori pri Vačah, gosp. Jožefu Jenohu, podeljena, in sv. Gora razpisana 2. t. m.